

معرفی برنامه سلامت مدارس

مقدمه:

مدرسه محل یادگیری دانش و مهارتها و کسب نگرش هایی است که فرد را در مرحله نوجوانی همراهی نموده و تضمین کننده درست شیوه زندگی می باشد . شکوفایی تمام و کمال استعدادها و دستیابی به بالاترین سطوح فراگیری، نیازمند برخورداری فراگیرندگان از سلامت و رفاه می باشد . بدین ترتیب سرمایه گذاری کشورها در امر آموزش، که یکی از راهبردی ترین انواع سرمایه گذاری و بلکه مهمترین آنها می باشد، خواهد توانست حداکثر بازدهی را در بر داشته باشد و در غیاب سطحی قابل قبول از سلامت، افت بازده تحصیلی، که با نسبت های مردودی، تجدیدی و نمرات پایین درسی مشخص می شود، بخش عمده ای از این سرمایه گذاری را بی ثمر خواهد ساخت.

سلامت براساس تعریف سازمان جهانی بهداشت تنها به نبود بیماری و معلولیت اطلاق نمی شود، بلکه عبارت است از رفاه کامل جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی. دستیابی به چنین هدف والا و در عین حال عظیمی می طلبد تا هر کشور، ضمن توجه به مشکلات و امکانات خود، با بکارگیری بهینه منابع و فن آوری مناسب، در این راستا بکوشد . از طرف دیگر، مفهوم رو به گسترش « ارتقای سلامت » که بر توانمندسازی مردم در تسلط بر سلامت خود و بهبود آن تاکید دارد، استفاده از جایگاههای خاص را برای گسترش سلامت طرح نمود . تمامی این موارد ، مدارس را به عنوان یکی از مهمترین جایگاههای ارتقای سلامت دانش آموزان (و از این طریق کل جامعه)، مطرح می سازد . مدرسه محل آموزش و زندگی افراد آماده فراگیری و آینده ساز از جمعیت جهان است ، محلی است که افراد در زمانها و مکانهای معین قابل دسترسی می باشند و بدین لحاظ محلی است منحصر به فرد که می توان در آن و از طریق آن، مهارتها و شیوه های زندگی سالم را به افراد آموخت و از مشکلات رفاه و سلامت در حال و آینده پیشگیری کرد و بدین ترتیب بلندترین گامها را در راه نیل به سطوح هر چه بیشتر رفاه برداشت .

براساس آنچه گفته شد اهمیت سلامت مدارس و دانش آموزان را می توان به شکل زیر خلاصه نمود:

۱- دانش آموزان جمعیت عظیمی (بالغ بر ثلث جمعیت کشور) را در بر می گیرند .

۲ - آموزش و سلامت از حقوق اساسی شهروندان لازم و ملزوم یکدیگر می باشند . در غیاب هیچ یک نمی توان به سطوح مطلوبی از دیگری دست یافت و توسعه توام و ادغام یافته این دو، منافع چشمگیری برای جامعه در بر دارد .

۳ - دانش آموزان، کودکان و نوجوانانی هستند که در بهترین سن برای فراگیری مهارتهای سالم زیستن می باشند .

۴ - بنیان بسیاری از رفتارهای تاثیرگذار بر سلامت و شیوه زندگی افراد در سنین دانش آموزی نهاده می شود . هر چند که میزانهای مرگ و ابتلا در سنین دانش آموزی نسبتاً از سایر سنین کمتر است، اما رفتارها و شیوه زندگی که در این سنین در

پیش گرفته می‌شوند تاثیری شگرف بر بار بیماریهای عمده (از جمله بیماریهای قلب و عروق، عوارض ناشی از سوانح و حوادث و دیابت) در کل جامعه دارد .

۵ - مدرسه ، این امکان ارزشمند را فراهم می‌سازد تا در زمانها و مکانهای مشخص به افراد گروه هدف برنامه های سلامت مدارس دسترسی داشته باشیم . این امر هزینه - اثر بخشی برنامه های مذکور را تضمین می‌نماید . همچنین جایگاه مدرسه به عنوان یک نهاد موثر در حرکات اجتماعی ، این مکان را به محلی مناسب برای اجرای بسیج‌ها و ترویج شیوه‌های سالم زندگی در سطح جامعه مطرح می‌سازد .

۶ - دانش‌آموزان امروز، والدین فردا هستند، توفیق در افزایش آگاهی بهداشتی و ایجاد نگرش و رفتار سلامت نگر در آنها تضمین کننده سلامت نسل حاضر و آینده کشور است که پایداری برنامه های توسعه را به دنبال دارد .

۷ - دانش‌آموزان می‌توانند تاثیرات شگرفی در نهاد خانواده و جامعه داشته باشند . ارتقای آگاهی و بهبود نگرش و عملکرد آنها می‌تواند به بروز تغییرات مثبت در اطرافیان آنها منجر گردد . بدین لحاظ باید به دانش‌آموزان به چشم پیام‌آوران سلامت نگریست که می‌توانند نقشی فعال در ارتقای سلامت جامعه ایفا نمایند .

هدف کلی :

« توسعه نظام سلامت دانش‌آموزان و مدارس به منظور تامین، حفظ و ارتقای سلامت جامعه مدرسه»

اهداف اختصاصی :

- ۱ - بررسی وضعیت موجود ساختار و برنامه های مرتبط با سلامت مدارس و دانش‌آموزان
- ۲ - اصلاح ساختار نظام سلامت مدارس کشور
- ۳ - تنظیم استانداردها و شاخص‌های برنامه و تعیین وضعیت جاری آنها
- ۴ - تعیین اولویتهای آموزش بهداشت، سلامت محیط مدارس و مراقبت بهداشتی دانش‌آموزان
- ۵ - برآورد و تامین نیروی انسانی مورد نیاز برنامه های سلامت مدارس
- ۶ - برآورد و تدارک منابع مالی و تجهیزات لازم برای فعالیت اجرایی در زمینه‌های سلامت مدارس
- ۷ - پیشنهاد قوانین مورد نیاز برنامه سلامت مدارس و پیگیری جهت تصویب آنها
- ۸ - تنظیم نظام سیاستگذاری، برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی مشترک برنامه های جامع سلامت مدارس
- ۹ - تصویب توافق نامه های مورد نیاز برنامه سلامت مدارس

فعالیت‌هایی که کارکنان بهداشتی به منظور تحقق اهداف برنامه جامع سلامت مدارس باید انجام دهند شامل موارد زیر است :

- ۱- ارائه خدمات عمومی و غربالگری سلامت دانش‌آموزی

۲- ارائه خدمات خاص به دانش آموزان با نیازهای ویژه

۳- برنامه نظام مراقبت سلامت دانش آموزان (جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی)

۴- مشارکت فعالانه اولیاء و مربیان در ارتقای سلامت دانش آموزان

۵- ایجاد شبکه سفیران سلامت دانش آموزان در راستای مشارکت فعالانه دانش آموزان

۶- آموزش و ارتقای سلامت مبتنی بر مدل آموزش همسالان و همسانان (Peer Education) شامل: پیشگیری از

رفتارهای پرخطر و خشونت، پیشگیری از سوء مصرف مواد، بهداشت فردی، بلوغ، سلامت باروری، تغذیه، سلامت روان،

ایمن سازی، فعالیت جسمی، شیوه زندگی سالم، مشارکت های اجتماعی، مسئولیت پذیری، خودمراقبتی، بیماری های

واگیر و غیر واگیر و...

۷- ارتقای سلامت محیط مدرسه

۸- آموزش و افزایش ارتقا آگاهی دانش آموزان در زمینه جوانی جمعیت